

יום כיפור ON שהחיינו OF ברכה RECITING THE

That we recite the ברכה of שהחיינו after כל נדרי on יום כיפור is not a simple matter:

תלמוד בבלי מסכת עירובין דף מ' עמ' ב'—ואמר רבה: כי הוינא בי רב הונא איבעיא לן: מהו לומר זמן בראש השנה וביום הכפורים? כיון דמזמן לזמן אתי, אמרינן; או דילמא: כיון דלא איקרו רגלים, לא אמרינן? לא הוה בידיה. כי אתאי בי רב יהודה אמר: אנא אקרא חדתא נמי אמינא זמן. אמר ליה: רשות לא קא מיבעיא לי, כי קא מיבעיא לי, חובה מאי? אמר לי: רב ושמואל דאמרי תרווייהו: אין אומר זמן אלא בשלש רגלים. מיתיבי (קהלת י"א) תן חלק לשבעה וגם לשמונה; רבי אליעזר אומר: שבעה, אלו שבעה ימי בראשית; שמונה, אלו שמונה ימי מילה. רבי יהושע אומר: שבעה אלו שבעה ימי פסח, שמונה, אלו שמונה ימי החג. וכשהוא אומר וגם, לרבות עצרת וראש השנה ויום הכפורים. מאי לאו לזמן? לא, לברכה. הכי נמי מסתברא, דאי סלקא דעתך לזמן, זמן כל שבעה מי איכא? הא לא קשיא, דאי לא מברך האידנא, מברך למחר וליום אחרא. מכל מקום בעינן כוס? לימא מסייע ליה לרב נחמן, דאמר רב נחמן: זמן אומרו אפילו בשוק. הא לא קשיא; דאי קלע ליה כוס. התינה עצרת וראש השנה, יום הכפורים, היכי עביד? אי מברך עליה ושתי ליה, כיון דאמר זמן קבליה עליה, ואסר ליה. דהאמר ליה רב ירמיה בר אבא לרב: מי בדלת? ואמר ליה: אין, בדילנא. לברוך עליה ולנחיה, המברך צריך שיטעום! ליתביה לינוקא, לית הלכתא כרב אחא, דילמא אתי למסרך. מאי הוי עלה? שדרוה רבנן לרב ימר סבא קמיה דרב חסדא במעלי יומא דריש שתא, אמרו ליה: זיל חזי היכי עביד עובדא, תא אימא לן. כי חזייה אמר ליה: דלויה לרטיבה, רפסא ליה בדוכתיה. אייתו ליה כסא דחמרא, קדיש ואמר זמן. והלכתא: אומר זמן בראש השנה וביום הכפורים. והלכתא: זמן אומרו אפילו בשוק.

Translation: Rabbah further stated: When we were at R. Huna's, we raised the question whether the Bracha to mark the arrival of a holiday (Shebechayanu) is to be recited on Rosh Hashonah and on Yom Kippur. It could be argued that the Bracha must be recited since these solemn days occur only periodically or should we rather say that the Bracha is not to be said since the holidays of Rosh Hashonah and Yom Kippur are not described in the Torah as 'festivals'? R. Huna was unable to provide an answer. When I later arrived at Rab Judah's, Rab Judah stated: 'I recite the Bracha of Shebechayanu even before eating a new pumpkin.' 'I do not ask', I told him, 'whether it is permitted to recite this Bracha. What I ask is whether its recital is obligatory' 'Both Rab and Samuel', he replied: 'ruled: The benediction of Shebechayanu is recited only on the arrival of the three major festivals.' An objection was raised: (Koheles 11,2) Give a portion unto seven, yes, even unto eight. R. Eliezer explained: 'Seven' alludes to the seven days of creation and 'eight' alludes to the eight days of circumcision.' R. Joshua explained: 'Seven' alludes to the seven days of Passover and 'eight' alludes to the eight days of the festival of Succos and since the Torah says: 'Yes, even', Shavuot, Rosh Hashonah and Yom Kippur are also included. Now does not this inclusion refer to reciting the Bracha of Shebechayanu? No; the reference is to the Bracha in which we declare the sanctity of the day. This practice may also be logically supported. For if it were to be assumed that the reference in Koheles is to the Bracha of Shebechayanu, the objection could be advanced: Is the Bracha of Shebechayanu recited all the seven days of Passover? This is really no objection, since a person who did not recite the Bracha on the proper day must do

so on the following or any subsequent day of the holiday. In any event it may be objected: is not a cup of wine required? May it thus be suggested that this issue provides support for R. Nahman who laid down: One may recite the Bracha of Shebechayanu even in the market-place? This is no difficulty at all, since the Bracha of Shebechayanu could be said when one obtains a cup of wine. This explanation is quite satisfactory as regards Shavuos and Rosh Hashonah; but how does one proceed on Yom Kippur? If it be suggested that one is to recite the Bracha over the wine and drink it, the following would be advanced: Since the man recited the Bracha of Shebechayanu, he has thereby accepted the obligation of the day and he therefore may not drink the wine; for did not R. Jeremiah b. Abba once say to Rab, 'Have you ceased from work?' And the latter replied: 'Yes, I have ceased'. And if it be suggested that one might recite the Bracha over the wine and put it aside, it might be objected: He who recites the Bracha over any food or drink, must taste it. Should it be suggested that one might give the cup of wine to a child to drink, it could then be retorted: That practice is not in agreement with R. Aba b. Jacob, who said that the child might possibly get used to drinking wine on Yom Kippur. Now what is the decision on this question? The Rabbis sent R. Yemar the Elder to R. Hisda on the eve of Rosh Hashonah. 'Go,' they said to him, 'observe how he acts in practice and come and tell us'. When R. Hisda saw him he remarked: 'He who picks up a moist log desires to have use of the place where the log sat.' Thereupon a cup of wine was brought to him over which he recited the Kiddush and also the Bracha of Shebechayanu. And the law is that the Bracha of Shebechayanu is to be recited both on Rosh Hashonah and on Yom Kippur. And the law, furthermore, is established that the Bracha of Shebechayanu may be said even in the marketplace.

At what point during the service on **יום כיפור** should the **ברכה** of **שהחיינו** be said? Several customs developed. The earliest description of one such a custom is found in **סדר רב עמרם גאון**. He maintains that the **ברכה** of **שהחיינו** should be said before coming to synagogue. Nevertheless, since some may not know to recite the **ברכה** before coming to synagogue, the **שליח ציבור** should say the **ברכה** on their behalf just before **ברכו**:

סדר רב עמרם גאון תפילת ערבית של ליל יום הכיפורים—וכך אמר ריש מתיבתא, מנהג שלנו ובבית רבינו שבבבל, לאחר שאוכלין וחוזרין לבתי כנסיות להתפלל תפלת ערבית, כיון שעומד שליח צבור לפרוס את שמע, מברך ברוך שהחיינו. וכל כך למה? שמא יהיה אחד מישראל שלא בירך, אבל אם רצה תלמיד חכם לברך בפני עצמו כשהולך לבית הכנסת הרשות בידו, שאמרנו הלכתא אומר זמן בראש השנה וביום הכפורים. ואמרו זמן, אומר אפילו בשוק.

Translation: This is what the head of the Yeshiva said: it is our custom and the custom of our teachers here in Babylonia that after eating the meal before the start of Yom Kippur, we return to synagogue to recite Tefilas Arvis. When the prayer leader steps forward to commence that prayer service, he should begin by reciting the Bracha of Shebechayanu. Why is it necessary that he recite that Bracha? In case one of those present did not know that he should recite the Bracha of Shebechayanu. Nevertheless, a learned person who wishes to recite the Bracha of Shebechayanu on his own before entering the synagogue is free to do so. That practice is based on what we learned in the Talmud: as a result, we recite the Bracha of Shebechayanu on Rosh Hashonah and on Yom Kippur. Furthermore, the Bracha of Shebechayanu may be said in any venue including the marketplace.

להבין את התפלה

He then describes when the ברכה of שהחיינו is said by the שליח ציבור in a synagogue which follows the practice of reciting כל נדרי:

סדר רב עמרם גאון תפילת ערבית של ליל יום הכיפורים – ויש מי שעושים כך, כשעומד שליח ציבור מתחיל ואומר. כל נדרים ואיסורים ושבועות וקיומין וחרמין, שנדרנו ושארנו ושנשבנו ושקיימנו על נפשנו בשבועה, מיום הכפורים שעבר עד יום הכפורים הזה הבא עלינו, בכלום חזרנו ובאנו לפני אבינו שבשמים, אם נדר נדרנו אין כאן נדר, ואם שבועה נשבנו אין כאן שבועה, אם קיום קיימנו אין כאן קיום. בטל הנדר מעיקרו, בטלה השבועה מעיקרה, בטל הקיום מעיקרו. אין כאן לא נדר ולא איסור ולא חרם, ולא שבועה, ולא קיום. יש כאן מחילה וסליחה וכפרה. ככתוב בתורתך ונסלח לכל עדת בני ישראל ולגר הגר בתוכם כי לכל העם בשגנה (במדבר ט"ו, כ"ו). ואומר ברוך שהחיינו, לפי שאין כוס ביום הכפורים לאומרו. אבל שגרו ממתיתתא הקדושה שמנהג שטות הוא זה ואסור לעשות כן.

Translation: There are those who act as follows: the prayer leader steps forward and says: All the vows . . . no outstanding vows are present. In their place is found forgiveness as the Torah states: and the Jewish People were forgiven . . . The prayer leader recites the Bracha of Shebechayanu at that moment since he will be unable to recite the Bracha of Shebechayanu while holding a cup of wine. Nevertheless, in our holy school we learned that reciting the Kol Nidrei prayer is a nonsensical practice and one is prohibited from reciting it.

The מנורת המאור¹ reports a different custom; i.e. for the שליח ציבור to recite the ברכה of שהחיינו immediately after the תורה is removed from the ארון קודש in anticipation of reciting כל נדרי and he further provides that individuals should not be saying the ברכה independently:

מנורת המאור פרק ב' – תפילה הלכות יום הכפורים עמוד 493 – תפלת ערבית. הולכין לבית הכנסת, ומוציא שליח ציבור ספר תורה, ועומד בפתח ההיכל, ומברך בא"י אמ"ה שהחיינו וקיימנו והגיענו לזמן הזה. והתקינו לאומרו שליח ציבור בבית הכנסת ושלא לאומרו יחיד. ואין מברכין על הכוס, מפני שכבר גמר כל אחד בלבבו להתענות, ואם יברך על הכוס אינו רשאי לטעום את היין, ונמצאת ברכה לבטלה. ואומר כל נדרי שלשה פעמים, ואין לו עקר מן התלמוד. אלא הגאונים התקינו לאומרו כמו שהוא כתוב במחזורים, אבל רבינו סעדיה גאון התקין אותו בענין אחר וזה נוסחו. כל נדרי וחרמי ואסרי ושבועי וקונמי שנדרנו שהחרמנו ושארנו ושנשבנו ושקיימנו על נפשותינו מיום הכפורים שעבר עד יום הכפורים שבא עלינו לטובה, בכל חזרנו ובאנו לפני אבינו שבשמים. אם נדר נדרנו אין כאן נדר, אם חרם החרמנו אין כאן חרם, אם איסור איסרנו אין כאן איסור, אם שבועה נשבנו אין כאן שבועה, אם קיום קיימנו על נפשותינו אין כאן קיום. בטל הנדר מעיקרו, בטל החרם מעיקרו, בטל האיסור מעיקרו, בטלה השבועה מעיקרה, בטל הקיום מעיקרו, אין כאן לא נדר, ולא חרם, ולא איסור, ולא שבועה, ולא קיום. יש כאן מחילה וסליחה וכפרה, כדכתיב ונסלח לכל עדת בני ישראל ולגר הגר בתוכם כי לכל העם בשגנה. וחוזר שליח ציבור ספר תורה להיכל.

1. Rabbi Israel ben Rabbi Joseph Al-Nakawa was born in Toledo, Spain, in the 14th century. Menorat HaMaor is an ethical work based on the words of the Sages and kabbalists. It contains twenty chapters with each chapter devoted to a different topic. Rabbi Israel was murdered in the pogroms in Spain in 1391. (Bar Ilan Digital Library)

Translation: The community comes together in synagogue. The prayer leader removes a Torah scroll from the ark and stands at the doorway of the sanctuary. He then recites the Bracha of Shebechayanu. The recital of that Bracha on Yom Kippur was instituted as a Bracha to be said in synagogue and not by individuals. The prayer leader does not hold a cup of wine while reciting the Bracha because he has already accepted upon himself the obligations of Yom Kippur and is thus prohibited from drinking the wine. He therefore cannot recite a Bracha over wine since that would be an unnecessary Bracha. The prayer leader then recites Kol Nidre three times, a practice that has no basis in the Talmud. Our Gaonim instituted the practice of reciting Kol Nidre with the wording found in our Machzorim but Rabbi Sa'Adiya Gaon provided the following language in another context: All of our vows . . . no outstanding vows are present. In their place is found forgiveness as the Torah states: and the Jewish People were forgiven . . . The prayer leader then places the Torah scroll back in the ark.

A third custom is reported by רב סעדיה גאון:

ואם אמר טעה בהוספתו. וכל המתפלל
מעריב בליל הכפור, בין ביחיד ובין בצבור,
כרצונו, בכל אופן צריך לברך שהחיינו
וקימנו אחרי עושה שלום מפני שאין לו
קידוש. ורבים מחבירינו מוסיפים בתפלות

Translation: All who recite Tefilas Arvis on Yom Kippur whether individually or in synagogue, as he chooses to do so, must recite the Bracha of Shebechayanu after completing Shemona Esrei because we do not recite Kiddush over a cup of wine on Yom Kippur.

How can we explain the various customs? Perhaps the רא"ש provides a clue:

רא"ש מסכת עירובין פרק ג'—והלכתא אומרים זמן ואפילו בשוק ולא בעי כוס. לכך נהגו לומר
זמן ביום הכיפורים בבית הכנסת בשעת קבלת היום לפני ברכו.

Translation: Therefore, we recite the Bracha of Shebechayanu on Yom Kippur even in the marketplace and even without a cup of wine. That explains the custom to recite the Bracha of Shebechayanu in synagogue at the moment that the members of the community accept upon themselves the obligations of Yom Kippur, just before reciting Barchu.

The רא"ש is instructing us to focus on when a person or the community accepts upon themselves the obligations of יום כיפור. A similar issue arises concerning שבת as we learned in Newsletter 6-34. The customs we outlined above concerning the recital of the ברכה of שהחיינו may represent four different means by which a person can express his acceptance of the obligations of יום כיפור:

1. Simply by reciting the ברכה of שהחיינו;
2. Upon reciting the פסוקים:
(במדבר טו', כו') ונסלה לכל עדת בני ישראל ולגר הגר בתוכם, כי לכל העם בשגנה. (במדבר יד', יט'—כ') סלה נא לעון העם הזה כגדל חסדך, וכאשר נשאתה לעם הזה ממצרים ועד הנה.

2. The last two פסוקים are not included in most rites. According to Professor Daniel Goldschmidt, these two פסוקים are included only in Ashkenazic Machzorim that follow Minhag Polin.

להבין את התפלה

ושם נאמר: ויאמר ה' סלחתי כדברך.

3. Upon opening the **ארון קודש** before reciting **כל נדרי**.
4. Upon completing the recital of **שמונה עשרה** during **תפלת ערבית** on **יום כיפור**.

It is universally accepted today that the **ברכה** of **שהחיינו** is to be said after reciting the **פסוקים** that follow **כל נדרי**. Do the **פסוקים** noted above play a role in our accepting the obligations of **יום כיפור**? To understand the possible role that the **פסוקים** play, it is necessary to divorce the recital of those **פסוקים** from the prayer of **כל נדרי**. Some confusion as to the link between those **פסוקים** and **כל נדרי** may have arisen because our current text for **כל נדרי** fails to include words that create a transition from the prayer of **כל נדרי** to **קבלת יום כיפור**. Our text provides the we say: **ושבועתנא לא שבועות** and then the **פסוק** of **ונסלח לכל עדת בני ישראל**. That was not how the text read in earlier versions of the prayer:

סדר רב עמרם גאון – אין כאן לא נדר ולא איסור ולא חרם, ולא שבועה, ולא קיום. יש כאן מחילה וסליחה וכפרה. ככתוב בתורתך ונסלח לכל עדת בני ישראל ולגר הגר בתוכם כי לכל העם בשגגה (במדבר ט"ו, כ"ו). ואומר ברוך שהחיינו.

הלכות רי"ץ גיא³ הלכות יום הכפורים עמוד פב' – אין כאן לא נדר ולא אסר ולא חרם ולא שבועה ולא קיום אבל יש כאן מחילה סליחה וכפרה לפני אבינו שבשמים ככתוב בתורתך (במדבר ט"ו) ונסלח לכל עדת בני ישראל וגו'.

That the role of the **פסוקים** may be to act as the means by which we perform **קבלת יום כיפור** can be traced to the words: **אבל יש כאן מחילה סליחה וכפרה**. The **פסוקים**⁴ that follow provide the textual proof that the **מחילה סליחה של עולם** seeks to provide **קדושת היום**; the sanctity of the day; i.e. forgiveness. By the person declaring the **קדושת היום**, the sanctity of the day, the person has accepted upon himself the obligations of **יום כיפור** and may then recite the **ברכה** of **שהחיינו**.

A review of Ashkenazic sources including the **מהזור ויטרי** reveals that the words: **אבל יש כאן מחילה סליחה וכפרה** were never incorporated into any version of **כל נדרי** found in Ashkenazic **מהזורים**⁵. However, we do find that the word: **ככתוב** was said by some before the **פסוק** of: **ונסלח לכל עדת בני ישראל**. Nevertheless, objections were expressed to including the word: **ככתוב** and the word disappeared from subsequent versions of the prayer:

3. R. Yitzchak ben R. Yehuda ibn Ghayyat was born ca. 1038 in Lucena, Spain. He headed a yeshiva in Lucena, and was close to R. Shmuel Ha-Naggid and his son R. Yehosef. He died in Cordoba, Spain, in 1089. (Bar Ilan Digital Library)
4. We can compare the role that these **פסוקים** play to the role that the chapter of **שיר ליום השבת** plays on Friday nights. See Newsletter 6-34.
5. The words are still recited as part of **כל נדרי** within the Roman Rite.

ספר אבודרהם סדר תפלת יום הכפורים – וכתב ה"ר מאיר מרוטנבורק שאין לומר יהא רעוא דיהוץ שביתין ושביקין אלא יהוץ שביתין וכו'. וכן אין לומר ככתוב בתורת משה עבדך ונסלה לכל עדת אלא ונסלה וגומר בלבד. וכן הוא גורס הרא"ש.

Translation: Rabbi Meyer M'Rottenberg wrote that one should not say: may it be Your will that the vows be cancelled. Instead say: they are cancelled. In addition it is inappropriate to say: as it is written in the Torah of Moshe, Your servant: and the People were forgiven . . . That is also the version of the text as provided by the Rosh.

Rabbi Joseph B. Soloveitchik, z"l, the Rav, is quoted, on page 71 of the Yom Kippur Machzor with commentary adapted from his teachings, as agreeing that the פסוקים play a role independent of כל נדרי and provide the basis to reciting the ברכה of שהחיינו but for a different reason:

The two verses recited prior to the blessing of Shehechayanu highlight the communal nature of this forgiveness, as they refer to the entire congregation of the Children of Israel, to the entire nation (Numbers 15:26) and (twice) to this people (ibid. 14:19). These verses deal with the communal forgiveness bestowed unconditionally upon the entire congregation of Israel as a unified entity. The joy which underlies the holiday of Yom Kippur is particularly associated with this unconditional communal forgiveness. As a result, it is specifically these verses which are recited as an introduction to the blessing of Shehechayanu.

One additional custom deserves amplification; the practice presented by רב סעדיה גאון of reciting the ברכה of שהחיינו after completing שמונה עשרה of תפלת ערבית on יום כיפור. We can explain that practice by pointing to one of the reasons given for the recital of the prayer of מעין שבע at the end of תפלת ערבית on Friday nights as we discussed in Newsletter 6-50. We noted that we declare the קדושת היום of שבת on ליל שבת twice; once בדברים, with words, as part of the middle ברכה of שמונה עשרה and a second time, over a cup of wine. At the commencement of all holidays except for יום כיפור, we also declare the קדושת היום of that holiday twice but we recite the ברכה of שהחיינו only after declaring קדושת היום over a cup of wine. The practice of reciting the prayer of מעין שבע on Friday nights, some allege, was because a number of communities did not have ready access to wine. Because of that issue, those communities could perform the declaration of קדושת היום for שבת only through words. ליל יום כיפור appears to present a similar circumstance but for a different reason; an inability to declare קדושת היום over a cup of wine because it is forbidden to drink the wine. The solution to the problem on יום כיפור should mimic the solution found for communities that did not have ready access to wine; declare the sanctity of יום כיפור only with words. That may explain why רב סעדיה גאון provided that we should recite the ברכה of שהחיינו only after we declare the sanctity of יום כיפור with words; i.e. after reciting the middle ברכה of שמונה עשרה in תפלת ערבית.